

canalitzar aquella migració que ara ocasiona un dels problemes de delinqüència –i de retruc, de xenofòbia– que viu l'Alemanya unificada: gairebé 15.000 d'aquells vietnamites arribats del règim comunista són implicats en sumaris judicials per diversos delictes.

La caiguda del mur va posar els vietnamites en el dilema de quedar-se o de tornar-se'n i gairebé tots van triar de quedar-se per viure millor sota el capitalisme,

sense tenir en compte que el seu destí no era la ciutadania sinó la lumpenització, la marginalitat. Als més afortunats, sempre els ha quedat l'opció de la venda ambulat, com els vietnamites de Praga, que controlen pràcticament el mercat de l'audiovisual o la informàtica pirata. Els de Moscou, de vietnamites, ja hi van ser "convidats" pel Govern de Ieltsin quan es va ensorrar la URSS. A més, el règim de Vietnam els va donar l'últimàtum: o tor-

naven o, si hi trigaven gaire, si gosaven involucrar-se en el nou capitalisme de quioscos que esclatava a Moscou, serien declarats traïdors a la pàtria i còmplices de l'imperialisme. Negres, asiàtics i llatinoamericans apareixen ara com els últims vestigis d'una "civilització" que va voler fer del Vietnam el gran mite internacionalista modern. Foscor o grogor de pell i aires caribencs enmig d'un paisatge de quioscos, xips i *dumping* generalitzat. **Llibert Ferri**

Mobilització per la llengua

Només demandes cíviques i dels partits de l'oposició faran, a parer d'Antoni Mas, canviar l'orientació de la normalització lingüística del PP a les Illes.

Fa poques setmanes, tres mil estudiants d'ensenyament mitjà (BUP i FP) omplien els carrers de Palma en una manifestació convocada pel BEI. Demanaven més ensenyament en català, protestaven contra l'ordre del Govern Balear que deixa a l'arbitri dels mateixos centres escolars la decisió d'avançar o no en el compliment dels objectius que marca la Llei de normalització lingüística, i proposaven un acord sobre mínims, més que raonable i assumible per tothom, d'arribar en cinc anys a un mínim del 50% d'assignatures en català a tots els centres educatius de les Balears. Uns mínims indiscutibles que el Govern Balear i el partit que li dona suport, el PP, no pensen promoure de cap de les maneres perquè per a ells, ja està bé com està. Només una forta reacció i demanda popular els farà canviar l'orientació, i així ho entengueren els estudiants de Mallorca.

El PP balear aplica la mateixa política que el PP estatal basada en el liberalisme a ultrança. Que guanyi el més fort, i ja sabem quina llengua és la més forta, quina disposa de tots els avantatges. Mentrestant, el Govern Balear obvia a l'Estatut d'Autonomia i a la Llei de Normalització Lingüística, que fixen que la normalització del català "serà un objectiu dels poders públics de la Comunitat Autònoma",

Manifestació contra l'ordre. 3.000 persones convocades pel BEI.

basat en un principi de discriminació positiva. Ben al contrari, l'ordre que regula l'ensenyament en català en realitat el desregula, en liberalitza l'ensenyament, en poques paraules: "qui vulgui que ho faci i qui no ho vulgui que no ho faci". Cal fer esment que aquesta és la primera disposició del Govern Balear que trenca deliberadament el consens entre les diverses forces polítiques. Fins ara se cercava el consens i s'aprovaven normatives ben avançades i ben positives: tanmateix no s'havien d'aplicar! Però ara, pel que sembla, som en un altre moment històric, i la indiferència eutanàsica del PP contra el català està pujant de to a les Balears.

Així, davant la protesta unànime dels agents socials i polítics de les Balears (ex-

ceptuant un trànsfuga i Aina Moll com a coordinadora d'una Campanya de Normalització Lingüística dependent del Govern), la resposta del conseller Rotger ha estat dir "imposició" no, que cadascú trï "a la carta". Quina sorpresa no deu haver tengut quan els estudiants surten al carrer i diuen "en volem més"!

Que una crida feta pel BEI obtengués un ressò tan important, no només pel que fa a la massiva participació d'estudiants, sinó també per l'enorme impacte informatiu –primera plana dels diaris més importants de l'illa–, hauria d'ésser un toc d'atenció per als poders públics de les Balears, a qui no ha importat fins ara ni poc ni gens salvar la llengua.

Recordem que l'Obra Cultural Balear encapçalà, dins el darrer trimestre de 1994, una protesta contundent contra aquesta Ordre, que culminà amb un acte informatiu i de denúncia a un Teatre Principal estibat (acte convocat per quaranta entitats) i amb un recurs davant els tribunals interposat per la federació d'APA de Mallorca, pel Moviment de Renovació Pedagògica de Menorca, els ensenyants (STEL, CCOO; UGT), l'Institut d'Estudis Eivissencs i la mateixa OCB. Excepte el PP, s'oposen a l'Ordre tots els partits polítics, com són el PSOE, el PSM, EU, els Verds, ERC... cosa que donà com a resul-

tat mig Parlament balear en contra, i un pronunciament també en contra del Consell Insular de Mallorca (institució que representa més del 80% de la població de les Illes). El Govern Balear està tot sol defensant una ordre que no se sosté enlloc: quin Govern gosaria promoure actuacions en política lingüística en solitari, sense cercar el consens amb altres forces polítiques? Això, no cercar el consens, només és possible si el que es vol, en realitat, és deixar les coses com estan perquè

s'acabin de fer malbé; en definitiva, mirar cap a un altre costat quan un escarrufador 70% d'alumnes reben l'ensenyament exclusivament en castellà.

A més, cal tenir en compte que, a Mallorca, els únics centres amb capacitat real per ofertar l'ensenyament en català —o, almanco, on és presumible que no hi hauria cap resistència— són els de la part forana. És a dir, els situats en indrets majoritàriament catalanoparlants però demogràficament recessius. D'aquesta manera, l'Or-

dre Rotger també podria comportar la reducció —accelerada, si atenem a les previsions demogràfiques— del nombre d'alumnes que rebrien l'ensenyament en català. Els efectes d'una ordre "liberalitzadora" o "no impositiva" es poden deduir fàcilment, però també se'n desprèn una decisió plena de coratge i d'empenta dels estudiants, de les entitats, de la societat mallorquina, que veu, a hores d'ara, la necessitat de passar a l'acció per defensar la llengua, la identitat i el país. **Antoni Mas**

Molta vela i poca llum

Espai i llum. Per a Xavier Montanyà són dos elements massa sovint descurats pels organitzadors a l'hora de dissenyar una exposició.

Apart el tema i la selecció de les obres, hi ha dos elements que haurien de ser bàsics a l'hora de dissenyar una exposició: l'espai i la llum. No s'entén que, de vegades, els organitzadors perdin el temps en detalls menors, anecdòtics i decoratius, i descurin dos aspectes que són imprescindibles per a qualsevol visitant mitjanament interessat.

Els organitzadors de l'exposició *Dalí: els anys joves*, actualment al Palau Robert de Barcelona, han tornat a caure en errors malauradament ja clàssics en el gènere. Moltes de les sales són massa petites per als quadres que s'hi exposen, fet que s'agreuja encara més si tenim en compte la quantitat de públic que hi assisteix, cosa que era previsible. L'última sala és especialment incòmoda i difícil de contemplar. Cinc peces del període surrealista, entre les quals hi ha *El gran masturbador*, enxubades en un petit espai on quatre persones es fan nosa.

En el disseny d'aquesta exposició, hi han intervingut Òscar Tusquets i Dani Freixes, dues figures de renom, cosa que fa encara més incomprensible l'existència d'inconvenients elementals. En conjunt, hi ha un ambient de vetlla de difunt. Les finestres són permanentment tancades. La claror directa del sol deteriora les pintures, d'acord, però hi ha d'haver tècniques més adequades d'il·lumi-

nar-les correctament, amb llum natural o artificial, per tal de preservar tant les teles com les diòptries dels espectadors. No s'ha solucionat tampoc, com sempre passa, la manera d'il·luminar els quadres protegits per un vidre. Qui no ha topat mai de cap contra un desconegut mentre tots dos, abstrerts i adoptant postures inversemblants, intentaven inútilment d'esquivar un reflex de llum? I qui diu un desconegut, diu cinc turistes alemanys suats.

L'exhibició de material literari i fotogràfic, que en exposicions similars mai no s'ha acabat de resoldre bé, és aquí del tot inútil. Senzillament, no es veu res. Llibres, cartes personals, fotos i retalls de diari, estan disposats en unes

vitriures planes, de poca alçada, i sense il·luminar, de manera que per llegir alguna cosa tothom s'ha d'obrir pas a cops de colze, doblegant incòmodament l'espina. I tot i així, és fàcil de deduir, per les ganyotes que fa la gent gran, que les dificultats de lectura persisteixen.

Són detalls insignificants, però definitius, si no volem convertir la visita a una exposició multitudinària en una gimcana. No s'entén com no les han tingudes en consideració. I encara menys, si pensem que després, l'èxit d'aquestes coses, el solen mesurar pel nombre de visitants. Potser s'aplica a aquests muntatges la mateixa lògica que justifica la incompetència a l'hora de millorar un programa televisiu, al·legant que "és el que vol el públic".

ARXIU

Dalí amb Gala. El Palau Robert exposa el Dalí dels vint.

Petiteses a part, la mà dels artistes s'hi nota. El seu toc creatiu i personal no podia passar desapercebut. Des del començament al final, els pobres visitants estan condemnats a sentir un emprenyador soroll de vent (tramuntana, potser?), francament gratuït i cursi. També hi han posat una vela de vaixell per acabar-ho d'ambientar. De l'exposició a la gimcana, i de la gimcana al parc temàtic.

Compte, que n'hi va haver un que de tant pensar es va despatxar i el va aixafar un tramvia. **Xavier Montanyà**